

Pavel Zuber

přední preparátor a sběratel lebek
v České republice

Ve svém malém bytě v Plzni na Borech má přes 1700 lebek od 1500 živočišných druhů z celého světa. Místo knih, sošek, rámečků s fotografiemi a malovaného porcelánu najdete v obývací stěně nepřehledné množství lebek, počínaje titěrnými lebkami plazů, přes ryby, ptáky, až po savce. Nechybí lebka medvěda, lva, krokodýla, žirafy, ale i opic, papoušků a vola. Na co si vzpomenete, to neomylně vytáhne z regálů, krabice pod postelí či sundá ze skříně

Když jsme u něj byli s Bohoušem Máškem a malým Mildou Paiskerem na návštěvě, nevěřili jsme svým očím a žasli nad tím, co všechno Pavel doma má. Jeho sbírka je dnes pravděpodobně největší v ČR a lebky si od něj půjčují i renomované sběratelské subjekty, jako například muzea a výstaviště. Samostatně pak vystavoval po celé ČR, větší výstavu měl například v Liberci, Karlových Varech, Hradci Králové a Plzni. Několik lebek půjčoval dokonce i Národnímu muzeu v Praze.

Jak sám říká, každá nová lebka a její preparace je pro něj výzva, čím složitější, tím lepší. Proto se také soustřeďuje hlavně na lebky ryb. Kdo někdy vařil rybí polévku anebo viděl kostru ryby, asi sám dobře ví, o čem je řeč. Stovky kostí, kůstek a kostiček, přičemž každá má své místo, polohu a význam. Totéž platí i o miniaturních lebkách, například rejska, netopýra hvízdavého, ještěrky či slepýše. Většinu lebek, které má, získal vlastním sběrem, či nakoupil od lidí, kterým uhynula jejich zvířata. Něco v minulosti nakupoval po supermarketech, zejména ryby,

jiné exempláře dostával z patologie, ze zoologických zahrad a také z naší stanice.

U lebek ho fascinuje dokonalost jednotlivých druhů zvířat. Je to pro něj unikátní studijní materiál a jako celek má obrovskou hodnotu a význam. Přes lebky sledoval vývoj jednotlivých zvířat, jejich vývojová stadia, odchylky, zajímavosti i ochranu. Podle lebek poznával i biologii jednotlivých živočišných druhů včetně dokumentování a mapování výskytu těchto druhů na lokalitách. I když sbírá a připravuje lebky zvířat, nesnáší zabíjení a lov zvířat pouze pro trofej. Nemá rád, když někdo zabije zdravé zvíře jen proto, aby se s ním vyfotil, či dokázal, že je prostě lovec. Proto nemusí mít lebky od všech zvířat světa a také všechny ani zdaleka nemá. Na druhou stranu, pokud uhynie někde zajímavé zvíře a putuje do kafilérie i s hlavou bez dalšího využití, mrzí ho to. Jak říká, je to prostě škoda. Takové zvíře by mělo posloužit dalšímu využití a třeba i vědeckému účelu. Nepřesné a zaprášené vycpaniny obratlovců jsou dnes již přežitkem a lebky přece

jenom mají svou určitou vypovídající hodnotu i za několik let. „Nemusím mít opravdu všechno, ale každá lebka je jiná a něčím jiným zajímavá, a to i když je od stejného druhu, třeba i běžného zvířete,“ světuje se Pavel, který je dokonce i průkopníkem nových metod preparace lebek. Rád v této oblasti experimentuje a už mnohokrát se mu to vyplatilo. Je to o určité zručnosti a stylu. Každopádně se snaží, aby lebka byla vypreparována co nejlépe a odpovídala skutečnosti. K tomu musí znát nejenom přesnou anatomii zvířete, ale i jeho biologii, prostředí, kde žije a základní návyky. „Připravujete lebku, ale znát musíte úplně všechno.“

Pavel Zuber se narodil v Karlových Varech roku 1973, zde vychodil základní školu a gymnázium. Už od dětství ho zajímal přírodopis a chemie. Na základní škole úspěšně absolvoval biologické olympiády, zajímala ho i fyzika či tělocvik. Po gymnáziu pokračoval v magisterském studiu na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Profesionálně se zaměřil na

ochranu životního prostředí a zoologii. Sám tvrdí, že studium v Praze a vysokoškolská kolej jsou tou nejlepší školou života, jakou může mladý člověk dostat. Následně sám vyučoval - biologii, fyziologii a ochranu přírody na Pedagogické fakultě v Plzni, pracoval na Ústředním kontrolním a zkušebním ústavu zemědělském a dnes učí chemii, fyziku, zeměpis a „pracovky“ na druhém stupni Základní školy ve Zbůchu. Netají se ani tím, že učil i tělocvik, angličtinu, občanskou nauku a přípravu k rodičovství.

Pavel je ženatý, se svou životní láskou Zuzanou společně žijí v bytě po babičce

v Čechově ulici. „Se Zuzanou jsem se seznámil před dvanácti lety ještě jako vedoucí na ochranářském táboře Brontosaurus. Pak jsme se devět let neviděli a dnes jsme spolu už rok a půl jako manželé. Na rande do Havířova jsem za ní jel na kole tři dny, přičemž jsem ujel 502 km a zhubl 5 kg. Znovu jsme se našli přes facebook a byla to pro mě zase další výzva. Na kole jsem měl v plánu jet i zpět, ale naše znovusetkání bylo tak silné, že jsem se v Havířově zdržel týden a domů do Plzně jel pak potupně i s kolem vlakem. Nelituji toho, a ty tři dny, co jsem měl původně naplánované na cestu zpět, jsem raději strávil se Zuzanou.“

Ve svém volném čase se Pavel věnuje i historickému šermu (Living History – oživlá minulost) jezdí na bitvy, vyrábí dobové artefakty ze dřeva, kovů a přírodních materiálů. I tady se snaží, aby vše vypadalo co nejvěrohodněji, jako by předměty vyráběli naši předci. Doma chová hady, rád chodí do přírody, věnuje se geocachingu a dalšímu vzdělávání se v oboru. V mládí chytil ryby, byl akvaristou, teraristou, dělal judo,

bojové sporty, závodně šermoval anebo jen tak doma dělal kliky, shyby a běhal po schodech. Dobrou fyziku si udržuje dodnes, nekouří, nepije, snaží se žít zdravě. Místa, která má nejraději a kam se rád vrátí, jsou všechna ta, kde je pěkná příroda a kde je mu dobře. Hodně to pak jsou naše původní staré bukové lesy, z lokalit pak Česká Lípa, Máchův kraj, pískovcové skály. Řadí se mezi patrioty, v Plzni žije rád a to, co dělá, ho musí nejen živit, ale i bavit.

Naše stanice s Pavlem Zuberem spolupracuje již řadu let, většina lebek, které uvidíte v našich expozicích, je právě od Pavla a většina lebek od našich neúspěšně léčených pacientů putuje právě k Pavlovi. Spolupracujeme však i po stránce ekologické výchovy a jsem rád, že mě Pavel vždy upozorní na některé biologické nepřesnosti v našich programech ekologické výchovy či tiskových zprávách. Přece jen jeho záběh a zkušenosti jsou v tomto směru, alespoň pro mě, zatím ještě nepřekonatelné...

■ Karel Makoň
DESOP Plzeň